

Nr 105

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag för budgetåret 1956/57 till bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m. jämte i ämnet väckta motioner.
(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln (punkten 168, s. 436 och 437 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 4 januari 1956) föreslagit riksdagen att till Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m. för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för budgetåret 1955/56 uppfört med 12 800 000 kronor.

Departementschefen anför, att det nya polislönereglementet jämte den allmänna löneyftningen föranlett ett avsevärt stegrat medelsbehov under detta anslag. I samma riktning har verkat, att antalet polismanstjänster på landsbygden under senare år något ökats. Från polisväsendets organisationsnämnd har departementschefen under hand erhållit en kostnadsberäkning för nästa budgetår. Beräkningen, vilken upptager det exakta antalet polismanstjänster i de statsbidragsberättigade polisdistrikten och samtliga ifrågakommande förmåner, slutar på en summa av något över 16 000 000 kronor. Med utgångspunkt härifrån och med beaktande av förekommande eftersläpning ifråga om utbetalningarna under anslaget beräknar departementschefen medelsbehovet till 15 000 000 (+ 2 200 000) kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Wolgast* och *Rikard Svensson* (I: 78) och den andra inom andra kammaren av herr *Karlsson* i Olofström *m. fl.* (II: 145), i vilka hemställts, att riksdagen vid behandlingen av anslagen till polisväsendet måtte besluta, att statsbidrag efter prövning i varje särskilt fall må kunna utgå till polisdistrikt även för annan personal än polispersonal efter samma regler som för denna personal.

I motionerna har motionärerna till stöd för sitt yrkande anfört följande.

Enligt nu gällande bestämmelser äger polisdistrikt, som helt eller delvis
Bihang till riksdagens protokoll 1956. 6 saml. Nr 105—106

utgöres av landskommun, ävensom vissa städer och köpingar, åtnjuta statsbidrag till viss del av avlöningskostnaderna för i polisdistrikten anställda polismän. När det gäller ordinarie befattningshavare i rena landsbygdsdistrikt eller i distrikt med stad eller köping, vars invånarantal understiger 5 000, utgår f. n. statsbidrag, i regel med 50 procent av avlöningskostnaderna. Under de senaste åren hava polisdistrikten i landet i stor utsträckning ombildats. Tidigare utgjorde i regel varje kommun eget polisdistrikt, många gånger med endast en anställd polisman. Nu hava emellertid allt flera kommunalförbund för polisverksamhetens ordnande bildats och detta har medfört, dels att polisdistrikten fått flera befattningshavare, dels att personalen i viss utsträckning centraliserats till huvudorten i det nya polisdistriktet, dels att en viss specialisering av göromålens fördelning mellan personalen ansetts lämplig, dels ock att vid de centraliserade poliskårerna sammanförts en mängd arbetsuppgifter, vilka med fördel kunna utföras av andra än polisutbildade tjänstemän. Redan i polisdistrikt, där den centraliserade polispersonalen utgöres av endast 5—6 man, torde sådana arbetsuppgifter som diariebokföring, registreringsarbete, renskrivningsarbete och enklare expeditionsgöromål hava en sådan omfattning att sysselsättning för ett skrivbiträde finnes. Med nuvarande bestämmelser om statsbidrag till avlöningskostnaderna vid polisväsendet kan emellertid polisdistrikt, som för utförande av ovan omnämnda arbetsuppgifter anställer skrivbiträde, icke erhålla statsbidrag till detta biträdes avlöning. I stället för att anställa ett skrivbiträde i 6:e eller 8:e lönegraden anställer distriktet en polisman i 15:e lönegraden och erhåller då statsbidrag med, i många fall, 50 procent till dennes avlöning och gör en icke ringa kommunal besparing.

Denna ordning förefaller oss mindre lämplig, särskilt som det för närvarande råder vissa svårigheter i fråga om rekrytering av personal till polisväsendet. Om möjlighet lämnades de statsbidragsberättigade polisdistrikten, där göromålens art och omfattning är så stor att sysselsättning för ett skrivbiträde finnes, att erhålla statsbidrag till sådant biträdes avlöning, skulle ett icke ringa antal polismän bli i tillfälle att mera ägna sig åt egentlig polisverksamhet och efterfrågan på polispersonal i viss mån lättas. Anordningen skulle givetvis också medverka till ett nedbringande av de totala avlöningskostnaderna för polisväsendet i dess helhet samt eliminera det nu rådande anmärkningsvärda förhållandet, att tjänstemän i relativt höga lönegrader, 13—21, syssla med göromål, som lika bra om icke bättre kunna utföras av tjänstemän i lägre lönegrader och med mindre dyrbar utbildning än den polismännen erhållit. Någon ändring av anslagsberäkningen för nästa budgetår synes inte erforderlig.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag.

I annat sammanhang kommer utskottet att behandla det i motionerna I: 220 och II: 442 gjorda yrkandet att riksdagen skulle hos Kungl. Maj:t anhålla om en förnyad utredning av frågan om polisväsendets förstatligande.

Det i motionerna I: 78 och II: 145 gjorda yrkandet, att statsbidrag skall kunna utgå till polisdistrikt även för annan personal än polispersonal, finner utskottet beaktansvärt. Frågan innefattar emellertid ett ämne av organisatorisk natur. Med hänsyn härtill förutsätter utskottet att polisväsendets organisationsnämnd har sin uppmärksamhet riktad på ange-

lägenheten av att en mera rationell ordning än den nuvarande åstadkommes på det av motionärerna avsedda området. Då utskottet förutsätter att organisationsnämnden tar erforderliga initiativ utan att härför krävs någon framställning från riksdagens sida, är utskottet inte berett tillstyrka yrkandet i motionerna.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 78 och II: 145 till *Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.* för budgetåret 1956/57 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 15 000 000 kronor.

Stockholm den 4 maj 1956

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 106.
